

Omer DELIĆ

Ovdje (je) Radio-Gračanica - 30 godina

(u povodu 30 godina rada i postojanja Radio-Gračanice)

Uvodne napomene

Sovjetska agresija na Čehoslovačku, 1968. godine, imala je snažnog odjeka u svijetu, a posebno u tadašnjim socijalističkim zemljama. Znajući od kolike je važnosti pravilno informisanje i obavješćavanje stanovništva u takvim uslovima, Rusi su na samom početku agresije onespособili sve centralne radio-stanice i druge informativne kuće u Čehoslovačkoj. U razbijanju totalne informativne blokade okupirane Čehoslovačke glavnu ulogu odigrale su male lokalne radio-stanice koje Rusi nisu uspjeli učutkati.

Nakon invazije Čehoslovačke, u socijalističkoj Jugoslaviji došlo je do značajnih promjena ustavnog ustrojstva, posebno u oblasti odbrane zemlje. Kao prateća pojava izvjesnih demokratskih strujanja, (i iskustava tokom sovjetske invazije Čehoslovačke) male lokalne radio-stanice u našoj zemlji počele su da niču kao poslije kiše. Sredstva za njihovo pokretanje, nabavku opreme, prostora i instalacija obezbjeđivala je aktuelna vlast, uglavnom iz opštinskih budžeta, a kao formalni osnivač pojavljivao se Socijalistički savez, masovna društveno-politička organizacija, pod kontrolom komunista, izrasla iz Nar-

odnog fronta, koja je bila neko demokratsko pokriće tim glasilima (ne samo lokalnim).

Radio-Gračanicu, kao opštinsko informativno glasilo, osnovala je Opštinska konferencija Socijalističkog saveza radnog naroda (OK SSRN) Gračanica krajem 1968. ili početkom 1969. godine. Početna sredstva za nabavku prvog predajnika obezbijedila je Mjesna zajednica Gračanica. Od 12. februara 1969. godine Radio-Gračanica kreće sa eksperimentalnim,

Gračanice povećana je više od 20 puta. Predajnik je instalisao Ante Botica, koji je tada radio kao glavni inženjer na održavanju tehnike Radio-Sarajeva. Dvije godine kasnije, 21. jula 1978.

počela su neprijateljstva i pravi rat na ovom prostoru. Proradio je i Radio-Ozren, čiji je program bio nabijen primitivnom antibošnjačkom i ratno-huškačkom retorikom iz glave i usta

Detalj iz režije: Izerovski, Osmanbegović (tehničari) i Krajinović (voditelj)

godine, poručena je mikseta "Sthuder" sa 10 ulaza, razglasni uređaji za studio i režiju i jedan magnetofon "Uher". Tek nabavkom i ugradnjom ove opreme Radio-Gračanica je mogla funkcionisati na zadovoljavajućem profesionalnom nivou.

Od tada pa sve do 1992. godine nisu vršena značajnija ulaganja u njeno opremanje.

U predvečerje rata, 25. marta 1992. godine, i Radio-Gračanica našla se na udaru srpskih terorista koji su tih dana "operisali" po Gračanici. Snažnom eksplozivnom napravom uništili su gotovo kompletnu studijsko-režijsku opremu i znatno oštetili prostorije Radio-Gračanice. Artiljerijska granata sa Ozrena, 19. maja iste godine, uništiti će i srednjetalasni predajnik, instalisan na antenskom TV stubu Straževac. U međuvremenu, ot-

dotadašnjeg novinara gračaničkog radija Ozrena Jorganovića, koji je tek u tom ambijentu "našao sebe". U krajnje teškim uslovima, shvatajući značaj informisanja, ratno rukovodstvo opštine Gračanica smoglo je snage i odmah nabavilo UKT predajnik od 1 KW, koji je proradio već početkom juna iste godine. "Z

pomenutoj diverziji 25. marta 1992. U oktobru 1996. godine ta je oprema zamijenjena uređajima doniranim sa Radija Slobodna Evropa: mikseta, tri magnetofona, dva gramofona, mašina za proizvodnju džinglova, razglas za studiju i režiju i studijski mikrofoni. Početkom 1999. godine poručena je kompjuterizovana "režija". Dio te opreme u funkciji je od 14. februara 1999. godine.

Kadrovi

U eksperimentalnoj fazi ovog Radija (od 12. do 28. februara 1969) poslove glavnog o odgovornog urednika volonterski je obavljao Aleksandar Popović, tadašnji istaknuti društveno-politički radnik iz Gračanice. Od 1. marta 1969. godine te će poslove sa puno entuzijazma i ambicije preuzeti Ešref Čurić, dugogodišnji učitelj i direktor Osnovne škole "Hasan Kikić", dotadašnji visoki službenik opštine Gračanica. Prvu godinu dana sam je obavljao gotovo sve poslove i bio jedino stalno zaposleno lice na Radio-Gračanici. Prvi spikeri-volonteri bili su: Nevresa Helić, Stojanka Popović, Radomir Lukić i od 1970. godine Rašida Hivzefendić. Volonterska je bila i prva Redakcija Radio-Gračanice. Osim Ešrefa Čurića, kao profesionalca, tu Redakciju su činili: Dragiša Ilić, Dragoljub Mićković, Nesib Suman, Vlatko Kraljević, Savo Petrović, Hajrudin Osmanbegović, Đorđo Jović. To su bili mahom prosvjetni radnici, formalno zaduženi da "pokrivaju" pojedine oblasti i rubrike. Sve poslove, međutim, "nosio" je glavni i odgovorni urednik. Kako nije mogao sam udovoljiti povećanim programskim zahtjevima, početkom 1970.

godine opštinski oci daju mu dozvolu (naravno, i pare) da u stalni radni odnos primi jednog novinara-spikera. Za taj posao odabrao je Fadila Buljubašića, koji će godinu dana kasnije postati popularni spiker Televizije Sarajevo. Na njegovo mjesto primljen je Omer Hamzić, kao pripravnik.

Olga Junuzović, Rašida Đulić i Fadil Buljubašić, koji se u međuvremenu vratio "starom jatu". Program se dalje proširuje, proširuje se i Redakcija. U stalni radni odnos, 1979. godine, primljen je Dragan Kuzmanović, stipendista Univerziteta, a nešto kasnije i Hasan Čalić, kao dodatno pojačanje.

Nakon izvršenih organizaciono-kadrovskih promjena u Narodnom univerzitetu, početkom 1982. godine, po volji opštinskih kadrovika, za glavnog i odgovornog urednika Radio-Gračanice imenovan je Dragan Kuzmanović, kao mlad i perspektivan kadar. Osim Kuzmanovića, u sastavu te redakcije bili su još: Ozren Jorganović i Omer Delić (koji su u međuvremenu kao novinari primljeni u stalni radni odnos), zatim Hasan Čalić, novinar, Rašida Đulić, spiker i muzički urednik, te Vedad Osmanbegović i Ilija Mitrović, tehnički realizatori.

Krajem 1990. godine za glavnog i odgovornog urednika izabran je Omer Delić, koji je radio sa sljedećom ekipom: Mehmed Imširović, Hasan Čalić i Rašida Đulić (novinari), Fikret Konjić (muzički urednik – spiker), Vedad Osmanbegović (tehnički realizator) i Cvijeta Bajrić (propagandista).

U periodu od decembra ratne 1992. godine do danas funkciju glavnog i odgovornog urednika obavlja Hasan Čalić. U Redakciji su: Omer Delić, Rašida Đulić, Zada Jukan i Fikret Konjić (novinari), Mirsad Čamdžić, Nihad Krajinović i Mehmed Smajić (voditelji), Vedad Osmanbegović, Zdenko Popović i Irfan Izirovski (tehničari) i Cvijeta Bajrić (propagandista). Ekipa mladih voditelja u potpunosti je stasala tokom ratnog perioda.

Uz stalno zaposlene radnike, Radio-Gračanica je u proteklom periodu program emitovala i uz pomoć brojnih spoljnih saradnika: Vlatka Kraljevića, Emira Tihića, Omera Hamzića, Miše Tomkovića, Harmana Džaferović, Branke Jovičić, Milana Andrića, Željke Tomić, Selme Krajinović, Elvire Duraković, Alme K

promjenama (ustavne promjene, delegatski sistem Zakon o udruženom radu dr.), u ovoj fazi uvode se brojni novi programski sadržaji: "Delegatska tribina", "Sportska panorama", "Iz OOUR-a", "Na dnevnom redu kultura", "Ljekar i vi", "Susreti u studiju subotom" itd. Kao centralna informativna emisija i dalje ostaje "Dnevnik", odnosno "Hronika". Po raznovrsnosti informativne ponude, ovo je, bez sumnje, najbogatija faza u programskoj orijentaciji Radio-Gračanice. Program je bio tako koncipiran da je nudio programske sadržaje u kojima su plasirane informacije iz svih oblasti društvenog života (politika, privreda, kultura, prosvjeta, zdravstvo, sport itd.). Informacije iz svih ovih oblasti plasirane su u posebnim tematskim emisijama za te oblasti.

U ovom periodu Redakcija Radio-Gračanice "pravila" je svojevrstu petnaestodnevnu lokalnu novinu koja se zvala "Delegatski bilten" i donosila aktuelne priloge iz svih oblasti društvenog i javnog života na opštini, a posebno o funkcionisanju delegatskog sistema, organa opštine, delegacija i delegatskih skupština, njihovih izvršnih tijela itd. Urednik "Delegatskog biltena" bio je Mehmed Imširović, koji ga je i tehnički uređivao. Izašlo je nekoliko desetina brojeva ovog glasila koje je ispisalo zanimljivu hroniku jednog važnog perioda u istorijatu Gračanice i njezine okoline.

Treća faza u programskom usmjerenju Radio-Gračanice počinje 1988. i traje do 1992. godine. Nastupala je opšta ekonomska i društvena kriza u tadašnjoj državi koja je imala svoje specifične manifestacije na lokalnom nivou. To je period restriktivnih društvenih promjena (ukidaju se

OOUR-i, SIZ-ovi, prelazi se na višestranački sistem). Mnoge društvene djelatnosti ostaju bez sigurnih izvotira finansiranja i zapadaju u krizu. Ove promjene uslovljavale su i restriktivnu programsku orijentaciju Radio-Gračanice. Došlo je do smanjenja broja zaposlenih i do ukidanja brojnih emisija. Ostale su emisije: Dnevnik, Susreti u studiju subotom, Emisija za poljoprivrendike i zabavna emisija Muzički radio-semafor.

kao što su Fadil Buljubašić, Mehmed Imširović, Zada Jukan itd. Mnogi su dolazili i odlazili, jedino je ostajao Fahro Kurtović, snimatelj, novinar, urednik - najčešće sve to istovremeno. Neposredno poslije rata ova Televizija prestaje sa radom.

Petu programsku fazu Radio-Gračanice možemo pratiti od završetka rata do danas. U ovoj takoreći mirnodopskoj fazi Radio-Gračanica emituje isti obim programa kao i tokom rata, ali sa znatno izmijenjenim sadržajima, među kojim i dalje dominiraju informativni. Ističe se težnja za savremenim radio izrazom, programima "uživo", javljanje sa lica mjesta itd. Pojedini članovi Redakcije, reporteri i voditelji pokušavaju stvoriti vlastiti, prepoznatljiv stil, individualizirane radio sadržaje itd. Sve u svemu, iako u programskom pogledu znatno odskače od sličnih medija, ova Radio-stanica još uvijek traga za svojom konačnom programskom profilacijom kojom će odgovoriti izazovima vremena, ali i svog vlastitog statusa i ekonomskog položaja.

Zaključak

U svojih 30 godina postojanja, Radio-Gračanica se, kao i ostali mediji formalno pravno, najduže nalazila "pod kapom" Socijalističkog saveza radnog naroda koji je ustvari bio neka demokratska zavjesa vladajuće partije i države, odnosno opštine. Bez obzira što je imala status opštinskog, to jest državnog glasila i što je uvijek (kao i danas) protežirala vladajuću lokalnu politiku, ova informativna kuća stalno se suočavala sa problemom svog redovnog finansiranja. Programski savjet Radio-Gračanice kao instrument

uticaja opštinske vrhuške na program, najviše se bavio "prosjacenjem" sredstava za finansiranje tog programa i pojedinim slučajevima "iskakanja" slobodoumnijih novinara iz uobičajnih komitetskih šablona novinarskog izražavanja.

Finansijska sredstva Radio-Gračanica je dobijala iz opštinskog budžeta ili iz

Omer HAMZIĆ

Razvoj kulturno-umjetničkog amaterizma u Miričini

Uvodne napomene

Kulturno-prosvjetna zapuštenost, nepismenost, ekonomska bijeda i zaostalost - glavna su obilježja muslimansko-bošnjačkog sela u periodu između dva svjetska rata. Mladi su se okupljali i zabavljali za vrijeme bajramskih i drugih narodnih svečanosti, na svadbama i veseljima, uz pjesmu i igru, tradicionalne narodne sportove - bacanje kamane s ramena, "penjanje uz oguljenu stožinu", ponegdje uz konjske i pješačke trke. U dugim zimskim noćima stariji bi se okupljali po kućama i u neko doba nakon igre "prstena" ili "mice", uz "gasnjaču" ili svijeću, gotovo krišom (da ih ne čuju "nepoželjne uši") slušali omiljene junačke narodne pjesme o muslimanskim junacima - Mustajbegu Ličkom, Gojenom Halilu i Muji Hrnjici - koje je iščitavao najpismeniji u mahali iz neke stare požutjele pjesmarice što se uz Mushaf čuvala...

Tako je bilo i u Miričini, selu koje zahvata 833 hektara u istočnom dijelu opštine Gračanica, uz cestu Doboj - Tuzla i pruža od rijeke Spreče do ispod obronaka velikog brda Ratiša, čuvenog bogumilskog molitvišta, kasnijeg doviša, koje još uvijek krije tajne o životu naših predaka iz nekih dalekih minulih vremena.

Osnovno vjersko obrazovanje i u ovom selu sticalo se u malim mahal-skim mektebima i po privatnim kućama, pred domaćim efendijama i imam-

ima. Od 1894. godine počela je sa radom Narodna osnovna škola u susjednom srpskom selu Porječini, s lijevu stranu Spreče, jedna od prvih svjetovnih škola iz austrougarskog perioda na tadašnjem kotaru Gračaničkom. Osim Porječine službeno je pokrival

ogranak Kulturno-prosvjetnog društva "Preporod" u Miričini i bio njegov prvi predsjednik. Stoga se za njegovo ime vezuje početak kulturno-umjetničkog amaterizma modernog doba u ovom selu.

Nakon odlaska Saliha Žilića, tokom rata, u ovoj školi do pred kraj Drugog svjetskog rata službuje učiteljica Radojka Jelić.

Usljed ratnih i poratnih prilika i neprilika, od početka 1945. do aprila 1946. godine, nastava u ovoj školi bila je u prekidu. U aprilu 1946. na službu u Miričinu dolazi mladi učitelj, domaći kadar Salih Imamović, koji odmah preduzima široke aktivnosti na oživljavanju kulturno-zabavnog života i prosvjeđivanju stanovništva.

Bilo je to vrijeme snažne kulturno-prosvjetne ekspanzije koju je forsirala nova vlast, posebno na selu. Uz brojne analfabetske tečajeve, putem omladinskih organizacija i Narodnog fronta, formiraju se i prve kulturno-prosvjetne sekcije koje će djelovati po direktivama nove vladajuće ideologije. Od tih sekcija, polovinom 1946. godine, osnovano je prvo poratno kulturno-umjetničko društvo pod nazivom "Ratiš". Prvi predsjednik tog Društva bio je Ibrahim Okanović. Kasnije će ga zamijeniti Čazim Alić, koji će zajedno sa ostalim prosvjetnim radnicima Miričine, dati veliki doprinos njegovom razvoju i afirmaciji. Radilo se sa puno entuzijazma i tadašnjih ideala, vjerovalo se u neko novo nadolazeće doba. Dugi niz godina ovo Društvo će biti centar okupljanja ne samo mladih, već će biti središte ukupnog društvenog života Miričine.

U periodu od 1958. do 1970. godine kod stare osnovne škole u Srednjoj Miričini nalazila se ljetna pozornica na kojoj su se svake subote u ljetnom periodu održavale razne priredbe, igranke i zabave. U toku zime članovi kulturno-umjetničkog društva selili su se u prostorije škole koja im je uvijek bila otvorena.

Bio je to period kvalitetnih pozorišnih predstava, pa i pravih dramskih poslast

Prema popisu iz 1971. ovo selo ima 463 domaćinstva i 1982 stanovnika. Osim Gračanice, procenat nepismenih je najmanji na opštini (21,5%). Magistralni put Doboje – Tuzla konačno je asfaltiran 1974. godine, što je snažno podstaklo ukupan razvoj opštine, a posebno Miričine, koja bilježi nagli

odnosu na broj stanovnika. Selo bilježi visok procenat opšteg društvenog standarda, grade se moderne porodične kuće naročito u Polju, asfaltiraju seoski putevi, grade vodovodi (već 1971. godine 87,6% domaćinstava služilo se javnim ili kućnim vodovodom), uvode se telefoni, otvara

zdravstvena ambulanta, više prodavnica, ugostiteljskih i uslužnih objekata itd.

Nastupalo je vrijeme televizije, disko-klubova, automobila, elektronike. Mijenjaju se pogledi i na kulturno-umjetnički amaterizam, opada entuzi-

Za uspomenu i dugo sjećanje: članovi KUD-a "Dado Alić"

porast društvenog standarda, pa i broja stanovnika. Po popisu iz 1981. godine ima 2272 stanovnika i 607 domaćinstava, a 1991. godine 2510 stanovnika i 754 domaćinstava.

U ovom periodu mnogi Miričani nalaze zaposlenje u Lukavcu, Tuzli i Gračanici. To je, po mnogim pokazateljima i analizama, poslije Gračanice, najrazvijenije naselje na opštini. Po popisu iz 1981. godine ima 599 stalno zaposlenih radnika ili 26% od ukupnog broja stanovnika, što je bio dosta visok procenat u odnosu na ostala gračanička sela. U isto vrijeme Miričina je naselje sa najviše učenika srednjih škola (146) i studenata (37), u

ovom Društvu bili su Mirsad Imamović i Hasib Kovačević, jedno vrijeme i Esad Kovačević, sadašnji naš poznati estradni umjetnik. Dugogodišnji koreograf i vođa Folklorne sekcije bio je Hasib Kovačević, vođa Dramske sekcije i glavni glumac bio je Imšir Plavšić, Literarne sekcije Suljo Alić, Foto kluba Muhamed Okanović Oki itd. Likovnu sekciju vodila je Ivanka Bajić.

Među najzaslužnijim imenima kulturno-umjetničkog amaterizma Miričine "svih vremena" svakako je Imšir Plavšić, koji je bio i glumac i reditelj, a napisao je i dramu pod naslovom "Ratiška svadba" sa kojom je Kulturno-umjetničko društvo "Sloga" osvojilo visoko drugo mjesto na Smotri kulturno-umjetničkih društava BiH 1987. godine. Iz Literarne sekcije ovog Društva izrastao je Mirza Dedić, sada već zreo pjesnik sa tri zapažene zbirke pjesama koje visoko kotiraju na gračaničkom "pjesničkom nebu". Najuspješniji koreograf bio je prof. muzike Ibrahim Salkić, koji se proslavio svojom koreografijom "Narodne igre BiH". Vrlo uspješan koreograf u ovom Društvu bio je i nastavnik Branko Marković.

"Martovske večeri"

Iz okrilja Kulturno-umjetničkog društva "Sloga" 1976. godine "iznikao" je i Festival narodnih pjesama i igara "Martovske večeri", prvi takve vrste u ovom kraju. Kao kulturna manifestacija davno je prevazišao okvire Miričine, pa i opštine Gračanica. Otkrio je i "lansirao" veliki broj talenata, budućih pjevača i muzičara. Među njima su danas poznati profesionalci: Esad Kovačević, Rifat Kantić, zatim Jasmina Bošanović i Nedžad Alić – kompozi-

tor, pjevač i muzičar. Festival po tradiciji traje 6 nedjelja i počesto je prava svetkovina tradicionalne bosanske pjesme i sevdaha. Po ugledu na Miričinu, mnoga druga mjesta pokušala su sa sličnim manifestacijama, "Martovske večeri", međutim, nisu prevaziđene do danas.

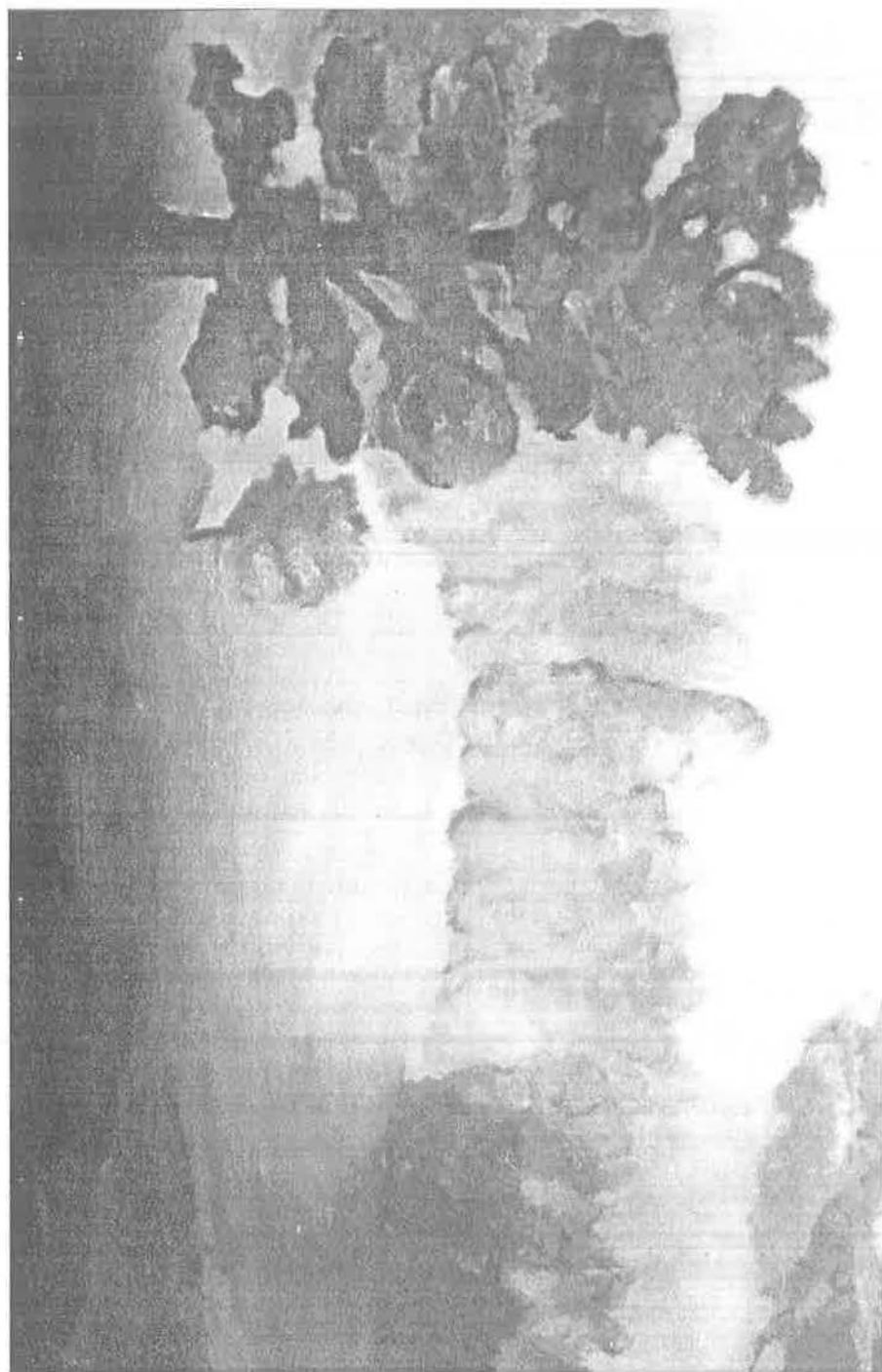
Alića, koji je kao borac Armije BiH poginuo 2.11.1993. godine na Nišićkoj visoravni. Od tada se ovo Društvo pojavljuje i nastupa pod nazivom Bošnjačko kulturno-umjetničko društvo "Dado Alić" Miričina.

U poslijeratnom periodu Društvo se bolje organizuje, proširuje i konsoliduje rad svojih nekadašnjih sekcija, djelimično su izvršene i kadrovske promjene, smjena generacija. Od marta 1995. godine rukovodstvo Društva čine: Hajrudin Alić, predsjednik, Mirsad Imamović, zamjenik predsjednika i Hasib Kovačević, tehnički rukovodilac. Rukovodilac muzičke sekcije je Nedžad Alić, Folklorne Ibrahim Salkić (koreograf), Dramske - veteran Imšir Plavšić, Literarne Mirza Dedić. Grupu pjevača izvornih narodnih pjesama čine: Salih Hatunić i Salih Muminović (veterani) i Izet Alić i Ešef Baraković, mladi članovi.

Smisao postojanja svakog ovakvog amaterskog kolektiva su nastupi pred domaćom publikom i gostovanja. U dugoj istoriji ovog Društva bilo ih je jako mnogo, širom BiH i nekadašnje Jugoslavije. Zapamćeni su nastupi na Smotri folkloru BiH u Sarajevu, gostovanje u Fojnici na priredbi za naše ratne vojne invalide itd. Treba takođe izdvojiti učešće na tradicionalnom Internacionalnom festivalu igara i pjesama naroda svijeta u Padovi (Italija) 1997. godine, na kojem su Miričani, u konkurenciji ansambala iz 6 zemalja, proglašeni za najuspješniju ekipu. U posljednje vrijeme prisnu saradnju ostvaruju sa KUD "Gajret" iz Sarajeva sa kojim su se i bratimili.

Društvo je nosilac brojnih i vrijednih priznanja, posebno sa takmičenja u raznim gradovima BiH i bivše Jugoslavije.

Iako je veći dio opreme Društva tokom rata upropašten, zahvaljujući donatorima i sponzorima, (među kojima se osim opštine Gračanica i Tuzlanskog kantona, ističu "Šel elektron" iz Miričine i Sarajevo osiguranje iz Tuzle), D

Ekrem Osmanhodžić, Vode